

Hallo Piet!

Alleen brave meisjes gaan naar de hemel...

Dit is de titel van het nieuwe programma van de cabaretgroep "Vrouw Holland", zo las ik vandaag in de krant. Mij voert die titel direct terug naar m'n gesprekken met Annie. Ze kwam van het Groninger Hoogeland en was opgegroeid in een dorp met de kerk triomfantelijk in het midden. In het midden van alles, zeg maar. Haar man was ouderling in die kerk en gezien op het dorp. Maar thuis was het een seksmaniak en ze leed onder z'n eisen die steeds idiotere vormen aannamen. Ze wilde "nee" zeggen, maar durfde niet uit vrees voor de afwijzing van het dorp. Toen een nieuwe dominee z'n intrede deed in het dorp, raapte ze haar moed bij elkaar en klopte aan bij de pastorie. Ze was welkom en hij luisterde en nam haar serieus. Hij ging ermee aan de slag was z'n toezegging.

De avond daarop was het bonje in het huis van Annie. De dominee had iets bespreekbaar gemaakt op de raadsvergadering en na afloop bleek het onderwerp heel direct op hem te slaan. Of ze van God los was?, vroeg haar man en of ze de Schrift nog een beetje kende en begrepen had dat het haar plicht was haar man te behagen, of was ze soms haar trouwbelofte voor het oog des Heeren vergeten? Hij was nog mild geweest, maar dat ging veranderen en wel per direct.

Ze heeft het nog een poos uitgehouden, maar uiteindelijk durfde ze te vluchten. In een blijf-van-m'n-lijf-huis komt ze tot rust en... in een daverende depressie. Die gaat gepaard met hevige angstaanvallen. Angst voor God vooral, want ze was ongehoorzaam geweest immers, op zichzelf uit geweest immers, overmoedig uit haar plaats en rol gestapt immers. Op geen manier braaf geweest en alleen brave meisjes gaan naar de hemel...

In de therapie gaat het over opkomen voor jezelf en van jezelf durven houden, over jezelf de moeite waard vinden. Ze houdt zich schuil in de groep. Liever nu lijden, dan voor eeuwig in het vuur. Voor haar geen heil in deze goddeloze groep mensen met zondige aanmoedigingen.

Haar beeld van God is verdrongen door de laffe afwezigheid van de dominee en de dwingende bijbelinterpretatie van haar echtgenoot. Hoe komt ze God weer op het spoor? Is Hij aanwezig en haar onzegbaar dicht nabij, zoals Huub Oosterhuis ons doet zingen? Wat heelt deze ziel?

Tot schrijfs..

Bert

Beste Bert,

Wat een triest, maar ook moeilijk verhaal.

De strijd tussen je gedachten over Gods wil en de pijn die je wordt aangedaan in het leven.

Aan de ene kant zorgt de pijn en de beschadiging ervoor, dat je wegvlucht, aan de andere kant is er je schuldgevoel met betrekking tot wat je denkt van Gods wil.

Jouw vraag is: hoe kan zij ooit God weer op het spoor komen? En je diagnose is, dat ze slachtoffer is van dwingende bijbelinterpretatie van haar man, met een verwijzing naar de lafheid van de dominee. Daarmee heb jij al een ander beeld van God en kies jij partij, en... ik kan daarin heel goed met je mee gaan!

Maar daarmee is zij nog niet geholpen...

Jouw verhaal laat nog meer zien: aan de ene kant is er in onze samenleving gelukkig ruimte voor opvang van slachtoffers, en zijn er mogelijkheden voor therapie, gericht op het weer op je eigen benen gaan staan en zelf de regie over je leven op te pakken. Aan de andere kant blijkt er weinig

aandacht en begrip te zijn voor de impact van iemands levensbeschouwelijk nest en overtuigingen. Dat kun je niet afdoen met 'opkomen voor jezelf en breken met het verleden'. Het is een deel van jezelf, en gaat als het ware altijd met je mee. Mensen, die breken met geloof of kerk, zullen toch hun hele leven achtervolgd worden door een stemmetje met vragen of een verwijt. Al dan niet luidkeels of op de achtergrond. Dan moet je heel stevig staan om daar antwoord op te geven, ermee in gesprek te gaan of dat stemmetje tot zwijgen te brengen of te negeren. Hoe beklemmender het geloof des te moeilijker is het om het stemmetje kwijt te raken....

Het is duidelijk dat ze beschadigd is, maar om welke schade het gaat is nog niet helemaal duidelijk. Hoe was haar opvoeding, hoe is zij in relatie met God gekomen, in hoeverre heeft ze eigen gedachten over God, in hoeverre is de autoriteit van de dominee vanzelfsprekend, en niet te vergeten: wat voor beeld heeft ze van zichzelf?

Zoals je beschrijft hebben de therapieën een negatief aspect, omdat ze gericht zijn op het eigen ik, terwijl zij in het geloof is opgevoed om zich dienstbaar op te stellen. Het gaat om de ander en niet om jezelf.

Mijn vermoeden is, dat bij haar, wat betreft het beeld van God, er nogal wat door elkaar ligt, wat ze niet met elkaar kan rijmen. Even in zijn algemeenheid: zowel de Liefde van God (waar ze vast ook mee is opgevoed), als de Gehoorzaamheid aan zijn geboden (die dan weer door haar man worden ingevuld) zullen een spanningsveld opleveren. Als je niet beter weet, dan doe je maar alles ten behoeve van de lieve vrede...

Ik zie alleen maar heil in de mogelijkheid, dat er met haar een gesprek kan zijn, dat leidt tot een zoektocht naar een Godsbeeld, dat haar geborgenheid biedt en perspectief voor haar leven.

De enige weg die ik zie is die van persoonlijk contact, met iemand, in wie ze vertrouwen heeft (ik denk daarbij dus eerder aan een vrouw), en misschien wel één die te maken heeft gehad met de zelfde omstandigheden als zij en met wie ze een gesprek heeft over haar gedachten over God. Met misschien de prikkel om zelf te zoeken, eventueel via bijbelgedeelten om terecht te komen bij een God van liefde. Als ze zelf in proces durft te gaan van vragen, zoeken, en zelf ontdekken, zal er tegelijk een stuk stevigheid bij haarzelf van binnen komen, die basis kan zijn voor een 'opkomen voor jezelf'. Om vervolgens je eigen leven te kunnen oppakken.

Misschien kan er een moment komen om de godsbeelden, die verkeerd bleken te zijn, gekoppeld aan negatieve ervaringen, op de een of andere manier ritueel te verbranden, om zo een markering aan te brengen met het verleden en vertrouwen uit te spreken in de toekomst. En om vervolgens stevigheid te hebben om het stemmetje, dat ook hier niet automatisch verstomt, van replek te dienen, zodat het geen schade meer kan aanrichten.

En... zonder anderen, die dat Godsbeeld van Liefde bevestigen in hun omgang met haar gaar het niet...

Bert, misschien wat veel tekst, maar het gaat over meer dan Annie, en... het raakt mij wel!

Piet